

ה. מלבד השרץ הרוחש על הארץ, נאסר הנחש (הולך על גחון). וכן השלשול והדומה לו (כל הולך...). העקרב (הולך על ארבע), החיפושית והדומה לה. (כל הולך על ארבע). הנדל (מרבח רגלים) והדומה, והדומה לדומה (עד כל מרבח רגלים).

ו. לויתן – דג טהור הוא, שיש לו סנפיר וקשקשת.

פרק רביעי; דף סח

קיא. א. עובר שנמצא במעי אמו בזמן שחיטתה – מה דינו כאשר כולו בפנים? כאשר ידו בחוץ בזמן השחיטה?

ב. כאשר היתה ידו בחוץ וחזרה קודם השחיטה?

ג. מה הדין כאשר יצא ראשו, באופנים דלעיל?

ג. החותך מן העובר שבמעי אמו, או מאחד מאברי הבהמה הפנימיים (בענין שלא נעשית טרפה), ונשאר

החלקים החתוכים בתוכה – האם הם מותרים בשחיטתה? ומה דין אברים חתוכים לענין טומאה?

ד. בן של פרה שפרסותיו קלוטות ולא סדוקות – מה דינו באכילה? ומה הדין כאשר הוא קלוט במעי אמו

בזמן שחיטתה?

ה. אלו דברים שיצאו חוץ למחיצתן וחזרו – מותרים, ואלו אסורים?

ו. לידה לסירוגין, כגון שיצאו אברים וחזרו או שנחתכו בחוץ, ושוב יצאו אברים נוספים וחזרו או נחתכו, עד

שהושלם רוב – האם נחשבת זאת ללידה?

א. עובר שבמעי אמו ניתר בשחיטתה (בהמה... בבהמה – אתה תאכלו. ט.ו). היה אבר אחד בחוץ – אותו

אבר לא הותר בשחיטת האם. (היה רובו של אבר בחוץ – לדעה אחת 'יש לידה לאברים' וכאילו נולד

האבר כולו ונאסר). וגם מקום החתך שעל שפת הרחם, לא הותר (לפי שאינו בתוך הבהמה).

יצא אבר (או רובו – אליבא דבני מערבא) וחזר קודם השחיטה – לדעת רב יהודה בשם רב ושמואל, אותו

אבר אסור (ובשר בשדה טרפה – כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר לעולם, כטרפה). ולגרסת בני

מערבא – אפילו לא יצא אלא רובו של אבר – אסור. ועולא בשם ר' יוחנן אמר: אותו אבר מותר. (הוציא

הכתוב חטאת שיצתה וחזרה לאיסור – לומר ששאר בשר שיצא וחזר, מותר). והשיבו על שיטה זו מחמת

הברייתא. (הלכך הלכה כרב. ר"ף).

אף לדעת רב ושמואל, מקום החתך – מותר. (לפי שלא יצא החוצה, ועתה הוא בתוכה. ובברייתא נדרש

מפרסות האמור בענין בהמה בבהמה, לומר שהחזיר פרסה מותר).

ר' מאיר (עד) סובר שעובר בן תשעה חי במעי אמו אינו ניתר בשחיטתה, ואם הוציא אבר – לא נפסל

משום 'יוצא' אלא יש לו תקנה בשחיטה.

ב. הוציא עובר הבהמה את ראשו (ואפילו רוב ראשו. ע' נדה כח. תמורה כד:) – הרי הוא כילוד, וגם אם חזר,

לא ניתר בשחיטת האם.

ג. החותך מעובר שבמעייה, והניח החתיכה בתוכה – מותר באכילה. חתך מן הטחול ומן הכליות (שאינה

נעשית טרפה באותם אברים) – החתיכות אסורות.

אבר שניתק מן הבהמה בחייה – מטמא. ובענין שהותר בשחיטת אמו, כגון עובר שבמעיי אמו (בין חי בין מת בין שלם בין חתוך) – טהור. אבר מהעובר שיצא ושחט את האם כשהאבר בחוץ, ואח"כ נחתך האבר – לר' מאיר: אותו אבר מטמא כנבלה ושאר הבשר – מגע-נבלה. וחכמים אומרים: שחיטת האם הועילה לאבר להוציאו מטומאת נבלות, אלא הרי הוא כטרפה-שחוטה. (ואם האם חיה והעובר מת – אינו מטמא. (משנה ע:). ואפילו ידו בחוץ, אינה מטמאת את הנוגע בה. בעל המאור; תוס').
 (חתך אבר מהעובר והוציאו לחוץ – חל עליו איסור אבר מן החי. ע' חז"א ג,ג).

ד. קלוט בן פרה – חכמים מתירים ור' שמעון אוסר (בכורות ו: והלכה כחכמים. תוס' שם). קלוט במעי פרה – גם לר' שמעון הותר. (ודרשו מפרסה שנאמר בענין בהמה בבהמה. וכן לענין חזרת אבר, דינו כשאר עובר שהוציא ידו והחזיר. רא"ה).
 אף שאמרו בסוגיא ש'זה הכלל' דמתניתין, בא לרבות קלוט במעי פרה, וכו"ש – אין זה נחשב דסתם מתניתין כר"ש. עפ"י חז"א יא,א).

ה. בשר קדשים שיצא חוץ למחיצתו, (בקדשי קדשים – חוץ לעזרה, בקדשים קלים – חוץ לירושלים. וכן בשר פסח שיצא חוץ לחבורתו) – נאסר ושוב אין תקנה להחזירו, כטרפה, ודינו בשרפה. (כמו שדרשו בענין שעיר ר"ח ביום השמיני. והאוכלו, אפילו אם חזר לתוך המחיצה, לוקה משום לאו דטרפה. רמב"ם). מאידך, מעשר-שני וביכורים שיצאו מירושלים, אם חזרו – מותרים. (לא תוכל לאכל בשעריך – אבל בירושלים מותר, אפילו יצאו מקודם).
 בשר העובר שיצא חוץ למעי אמו (שהן 'מחיצותיו' לענין התר אכילה בשחיטת האם) – לרב ושמואל, נאסר. ולר' יוחנן הותר. וכנ"ל.

ו. לדעת האומרים 'יש לידה לאברים' (רב ושמואל אליבא דבני מערבא), כל אבר שיצא, ואפילו רובו ולא כולו, גם אם חזר אחר כך – כבר חל שם 'לידה' חלקית, ואם הושלמה יציאת רוב העובר – הרי העובר כבר נולד, והעובר כולו אין לו התר בשחיטת האם.
 אבל לדעת האומר 'אין לידה לאברים' נסתפקו באופן שיצא אבר וחזר, ויצא אבר נוסף וחזר, עד שהושלם רובו – האם יש כאן 'לידה' או כיון שחזר חזר. ואת"ל כיון שחזר חזר, יש להסתפק כאשר לא חזר אלא כל אבר שיצא, נחתך, שמא אין 'לידה' אלא בבת אחת. ולא נפשט. (וספק זה האחרון אפשר גם למ"ד יש לידה לאברים. רש"י).
 (א. פרוש התוס', שלא נסתפקו אלא כלפי המיעוט הנשאר בפנים, אבל לענין הרוב שיצא – ודאי נידון כלידה, ובאשה – הריהי טמאה לידה).
 ב. להלכה אין לידה לאברים, כר' יוחנן אליבא דבני מערבא. רי"ף, רמב"ם, רמב"ן. ולענין הספקות, יש לנקוט להלכה שאם חזר – חזר, והמיעוט שבפנים מותר באכילה, (שכן נקטו ב'אם תמצוי לומר'), אבל אם נחתך אבר אבר, יש להחמיר והמיעוט שבפנים נאסר, כבשאר לידות. רא"ש, רשב"א כאן ולהלן עד, ועוד).

דף סט

ק"ב. א. עובר של מוקדשים שהוציא את ידו בתוך העזרה – מהו?
 ב. עובר שהוציא ידו בין סימן לסימן – מה דינו?